

er ikke let paa et enkelt Sted at samle en Besøgnis, der — selv om den er af fælles Race — er spredt over mangfoldige Lande og opvolet under højt forskellige Forhold. Derfor kommer, at Søderne mere er Handelsfolk end Jordbrugere. Men til Grundlæggelsen af en ny Koloni for ikke at tale om en ny Stat er en Grundstamme af Jordbrugere uundværlig.

Det er især i Vesteuropa og Dele af Orienten, hvor Søderne ofte er udfatte for flemme Plagerier, at Sionismen har sine Tilhængere. Herfra vilde det være lettest at hidføre en større jødisk Tilbagevandring til det hellige Land. Dog inden der overhovedet kan begynde, maa der skaffes koncession paa egnede Landomraader, men hertil er Ungtyrkerne omtrent ligesaa uvillige, som de tyrkiske Regeringer var under det gamle Regimente. Dertil kommer, at der kræves Penge, mange Penge. Der er stiftet en Kolonisationsbank, men dens Midler er forholdsvis smaa i Betragtning af Opgavens Størrelse. Der vilde kræves store Summer til Vopættelse af Landbrugere i større Omfang og til at skabe Livsbetingelser for et nyt Samfund med alle dets Organer. Paa den anden Side er Søderne saa økonomisk anlagte Mennesker og Antallet af jødiske Rigmænd saa stort, at der vilde kunne tilvejebringes endog meget store Summer, hvis det skulde vise sig muligt at skaffe et passende Landomraade og hvis den Tanke vandt Indgang, at det var muligt at hidføre en jødisk Tilbagevandring til det hellige Land og derved fremkalde en Fortættelse af det i et Par Tusind Aar afbrudte folkelige og nationale Liv.

Førelsbeg er der kun Tale om ret ubestemte Planer, men at disse Planer overhovedet eksisterer, er et nyt Bevis for den nationale Tankestyrke. Den Tanke, at et Folk, der har været landflygtigt i et Par Tusind Aar, atter skulde samles paa Fædrejorden, er baade stor og skøn. Og en Gang imellem hævder det, at det store og skønne bliver virkeliggjort til Trods for alle Vankeligheder.

Musik og Kirke.

Efter „Nationaltidende“.

Af Organist Thomas Laub.

I mismodige Øjeblikke fristes man undertiden til at spørge: er det ikke en Ulykke, at Kirken har taget Musikken i sin Tjeneste? Er de to ikke af saa forskellige Natur, at de overhovedet ikke kan enes? Har Musikken som Kunst ikke Krav, den ikke kan undlade at stille uden at fornægte sig selv; men som Kirken ikke kan opfylde uden at fornægte sig selv? Rigner deres Forbindelse ikke et Gæstefab, hvor de to Parter er ude af Stand til at forstaa hinanden, og hvor det derfor i bedste Tilfælde fører til en utaalelig Dempen og Guden Afkald fra den sjæleligste Side, i værste til et evindeligt Overgreb fra den stærkeres Side?

Spørgsmaalet er ikke saa urimeligt, som det kunde synes: lad os se paa et Punkt, der er ret afgørende i Forholdet mellem de to. Spørg, hvem De vil i Menigheden, om Grunden til, at den eller den Form for Kirkeførelse særlig yndes, og De vil i de fleste Tilfælde faa det Svar: „Vi holder saa meget af de Melodier, der vi synes de er saa sønne“ — eller ved nærmere Efterhyn: „For vi har nu engang vænnet os til dem; de er af gammel Slags som de Melodier, vi ellers holder af“ d. v. s. de verdslige. Altsaa: en æstetisk Synsmaade og en Ustetisk grundet paa Vane og Vævenemmelighed — en Kirken uærdig Synsmaade! Anvend den paa andre kirkelige Omraader, paa Forholdelsen f. Eks.: „Vi holder saa meget af den eller den Fortættelse, for den tiltaler os æstetisk, og vi behøver ikke at lempe vor Smag for dens Styld.“

Man vil maasse sige, at saaledes sparer man de uundværlige. Nej, Musikhistorien viser os, at den æstetiske Synsmaade i de sidste tre Aarhundreder er bleven gennemført i Kirkesamfundet med stadig stigende Klarhed og Konsekvens, og netop af de uundværlige; de uundværlige har fulgt med saa godt, de kunde. Ser-

med er det gaaet saaledes til — jeg nøjes med en Løs Antydning af, hvad jeg andet Steds har paa- vist. I Tiden omkring 1600 opstaaer en ny Musik med andre Former end den tidligere i Godebagen kirkelige og folkelige Musik. Det gaar nu ud paa en kunstnerisk Fremstilling af de menneskelige Sindsbevægelser og Sindstilstande i Teater- og Koncertmusik, og det bliver — ganske naturligt og med fuld Ret — en Musik, der kræver at nydes æstetisk, saadan, som vi nyder Tragedier, lyriske Digte og anden Poesi. Til denne nye Musik behøvedes nye Tonesammensætninger — i Musik er jo Indhold og Toneopbygning uadskilleligt forbundne — og disse sammensætninger blev og faa lidt efter lidt opfundne og fuldkommengjorte som Udtryk for det nye, der skulde siges; alt, hvad der var af Genialitet i Tiden, arbejdede mod samme Maal, og Maalet blev naaet: den klassiske Musik Sändel og Bachs, Mozarts og Beethovens Musik.

Men nu sker det, at Kirken Mænd bliver saa indtagne i de nye Toner, at de absolut maa have dem til oglaa at lyde ved Gudstjenesten. Motiveringen er den mere end tvivlsomme: vi bør give Gud det bedste, vi har. Folgen bliver saa, at de gamle Kirketoner mere og mere forfalder, mens de nye Musikformer med det nye Stemningsindhold trænger sig frem. Men det, som var en Dyd i Teatret og Koncertsalen, bliver nu en Fejl i Kirken; thi hvad har Gudstjeneste med kunstnerisk udsjete Sjælealerier at gøre, eller hvad skal Menigheden med æstetisk Nydelse i det Øjeblik, den taler med sin Gud? Musikkens Opgave i Kirken er klar og tydelig; den skal som en hvid og hvid frembære Kirken Ord, saa at de kommer til deres Ret; den skal i sin Sammensætning give Udtryk for — ikke Menighedens (eller den enkelte) „Stemning“ — men Menighedens „Stemthed“ overfor Ordene, dens ensfoldige Tilslutning til dem, dens Ja og Amen. Hvad der er derover, er af det onde.

Nu sidder vi midt i Ulykken. Jeg ved godt, at mange musikalske, der helt lever i vor Tids Musik, ikke kan indse dette; der forstaaer kun det, der har faaet sine Øjne opladte i det Formøjens Vab, som rinder i Musikhistorien: kun et klart Overblik over Musikkens Udvikling kan lære en, hvad de forskellige Perioder eener, og hvad de ikke eener. Og vor Musik, hvor fuldkommen den end ellers er, eener ikke at give den ensfoldige folkelige Tone, Kirken har Brug for. Derfor hævder vi i Stemning og Kunstnydelse. Se paa vore yngre danske Kirkekomponister; de begynder saa jævnt („Den signede Dag“, „Kirken den er et gammelt Hus“, „Vær velkommen, Herrens Mar“), men efterhaanden er de blevet til rene Romancer d. v. s. lyriske Stemningsdigte. Kunst for Kunstens Skyld, Kunst til at nyde, („Kom Gud Helligaand kom brat“, „Siel Dig Frelser og Forløser“, „O Du min Immanuel“). Jeg gaar vidst, hvad der skiller disse Melodier fra Eftersangene mellem Vexes Romancer, — det skulde være, at disse sidste knapt er saa intentionale. Eller tank paa Vexes dejlige Melodi til „Des Grab stiftet und stille“, dette geniale Udtryk for den dybe mørke Stemning i det lidet kirkelige tyske Dig, — tank, at denne Melodi, saa udmærket paa Plads, hvor den høres hjemme, nu skal bruges i Kirken til „Med Straalekrans om Lunde“, blot for at give Folk Vejledning til at spælge i Følelse. En Haan mod Vexse, en Skændsel for Kirken! Men — vi holder af disse Melodier, for de er saa sønne! Fuldstændigt i Konsekvens er da oglaa de Udtaleser, man tidt hører efter Koncertopførelser af, lad os sige en Bach's Passion: „Det var langt ophygeligere end en Gudstjeneste.“ Er Formaalet æstetisk Nydelse, kan Kirken selvfølgelig ikke konkurrere med Koncertsalen.

Musikværkernes Rækkefølge er derfor helt ombytet. Skal Godebagen lægges paa Stemningen, maa det klanglige — fulværende Afkøber og Orgelvirkninger — lydes i Forgrunden. Det siges jo rent ud: en Organist har til Godebagen at „stemme til Andagt“. For mine gammeldags Øren lyder dette som

Banvid. Musikken (og Organisten) har kun en Opgave, tjenende at frembære Kirken Ord; Rækkefølgen bliver derfor denne: først Melodierne rene Linier, saa de klare og simple bærende Akkorder, saa de bestemte Orgelflange, der følger Lys og Melodien og dens Udtaleser, og til sidst de fordringsløse Fortæl, der leder til Melodien. De „gribende“ Indgangs- og Udgangspil, der spiller saa stor en Rolle for det kirkelige „Publikum“, er virkelig set ligegyldige; de har jo ikke noget Forhold til Ordene i strengere Forstand og staa derfor egentlig uden for Gudstjenesten.

Jeg hører indvender: Disse Akkorder maa se overfor de musikalske og i København; paa Landet og blandt de ukyndige staaer det bedre til. Ja mon? Er ikke her den æstetiske Synsmaade i samme Grad slaaet igennem med sit: „vi holder af disse Melodier, for de er saa sønne“, — kun at Sangen staaer lavere. Melodierne er ikke saa fine. I Virkeligheden truer en Fare fra denne simple æstetiske Smag; der søes et Tyrani af den ukyndige Mængde med disse farvelige Fortællings-Melodier og engelsk-amerikanske Galskaber. Det søes i Menighedens Navn: „Menigheden elsker disse Toner“ — og saa er de helligede, saa maa de tyndige høje sig, ja de tvinges som Kirken Embedsmænd til at frembære hvad der jtrider mod deres Samvittighed. Som om de musikalske ikke oglaa kunde tænkes at høre med til Menigheden! Som om de i saa Fald ikke havde Ret til at tale med! og større Ret paa dette Omraade!

Jeg vender tilbage til mit første Spørgsmaal: Er det ikke en Ulykke, at Kirke og Musik er kommet sammen? Og jeg lader Musikhistorien svare: Jo, hvis Musikken ikke hører hjemme i Kirken. Men der er en anden Musik end den 300 Aar gamle Koncertmusik; der er en Musik, som har levet 1500 Aar i Kirken Skod, som er optaaet her, som har arbejdet sig frem ved at opfylde Kirken's Krav, som har udvidet sig sammen med Kirken, saa at den til enhver Tid har kunnet høre Kirken de Toner, den havde Brug for: den gav Oldkirken den liturgiske gregorianske Sang, den gav den senere Midtalders Palestrinas Sang, „det himmelske Jerusalems Toner“, der gav Reformationen den folkelige-lutherske lutherske Sang. Gæde vi ikke kastet denne Sang bort for at optage fremmede Sange, der aldrig kan tjene Kirken's Tare, havde den gamle Stamme kunnet skyde friske Stud til Glæde og Gavn for os, og vi havde haft den uundværlige Fordele at staa i levende Forbindelse med Kirken's Fortid, saa at vi kunde nyde godt af alle dens Statte, de gamle som de nye.

Over Gang Kirken har fejlet, har der lydt et: Tilbage paa den gamle Kirkegrund, saa skal de nye Kræfter blomstre frem. Det bør oglaa lyde her.

— Skulde der blandt Læserne være en Præst, som tænkte: Maa- ske kunde dette være et Forsøg værd, men hvor jinder jeg de Melodier, jeg skal bruge, hvis Sagen skal prøves i Menigheden? — saa vil jeg bede ham gaa op paa sit Bulteskammer, der vil han mellem andet Magerie finde et støvet og pjaltet Hæfte, indeholdende 50 Melodier i Kirkestil, som jeg for en halv Snes Aar siden fandt som Gave til alle danske Sogne- og Balgmenigheder; her har han et Grundlag at begynde med. Og saa vil jeg raade ham at rejse over til Tyn, til den store Balgmenighed i Nyslinge, hvor han kan høre Melodierne i levende Brug, og hvor de har været alle til Glæde i flere Aar. Thi ingen, der har givet sig for Alvor i Sag med disse hellige Toner, har nogen Sinde fortrudt det; jeg selv kan besvære kun arbejde med i Forstand.

Ord, Rekrasta.

Som en elektrisk Strøm synes „Scriba's“ Tilslutning om at skrive til „Dit.“ at sætte Pennene i Bevægelse, og naar han selv „væres“ derved, er det at haabe, det er mest Lattermuslerne, det gaar ud over. Oglaa heromkring, Midten af Rebr., har vi da heller ikke helt spillet Faldit paa Nyheder. Om det end ikke er af den glædeligste Art, hvad

vi oplever, saa dober vi os alligevel ud med det.

Der blev for ca. 12 Aar siden stiftet Menighed, og nogle Aar senere bygget Kirke, tilhørende den forenede d. luth. Kirke. Menigheden talte da en 4 a 5 Familier, og vort Samfund støttede Missionsarbejdet her i Gaab om, at nogle af de mange af vort danske Folk skulde blive bundne for Herren og træde støttende til, saa her kunde underholdes en bofjeddende Præst. Men Forsøget synes for Tiden at være mislykket, og i Stedet for Fremgang er her Tilbagegang. Nogle Familier har i Aarenes Løb sluttet sig til os, men er saa enten bortrejst eller har af en eller anden Grund trukket sig tilbage, og vi ser dem hvalden eller aldrig iblandt os. Siden Past. Chr. Christensen 1903 rejste fra os, har vi været bejnt regelmæssigt 2 Gange om Aarenden fra Cushing, ca. 45 Mil herfra. Og det maa siges, ikke for at jvige eller rose noget Menneske, men til Herrens Ære og Pris, at Vahnen har gennem de forskellige Herrens Tjenere givet en tydelig Lyd. Her har været holdt Søndags- skole for Børnene af een eller flere af Menighedens Medlemmer for at bevare de smaa hos den Frelser, til hvem de var døbt, og tillige er en Del af den oopkøfende Ungdom bleven underuøst og forberedt til Konfirmationen, nogle paa Dansk andre paa Engelsk, og saa konfirmeret. Men uaget den gode Befendelse for Gud og Mennesker jer vi kun saa saa af dem dele Menighedens Gøder med os. „Gid mit Hoved var Vand og mit Hje en Taarekibel da vilde jeg begræde Dag og Nat mit Folks Datters ihjelslagne“ Jer. 9, 1.

I Slutningen af det gamle Aar, 1909, rejste J. Frandsen med Familie og en ung Mand, J. Jensen, som oglaa tilhørte Menigheden, til Montana for der at bosætte sig paa deres „Hjemsted“. R. Sundtofte, der har solgt sin Farm her, agter oglaa i dette Foraar at rejse til Montana. Her er endnu to Familier tilbage, som tilhører Menigheden, og den ene nyner og lynger om, at det er kaldt nok her i Rebr. og vil ikke paa Gaaevs om Foraaet flyve længere Nord paa, men derimod sætte Kirken Vest paa efter Selma, California.

Den gamle Vedstefar, Jens Peter- sen, der har naaet ud over de 4 Sene, er endnu rask og kan med godt Humør fortælle om Soldaterlivet fra 1850, hvor han var med. P. Larsen, der, hvad Alder angaar, nær kan maale sig med nævnte, har i Vinter været syg og sengeliggende. En kærlig Hilsen til „Danfæren's“ Redaktør og Læsefælls.

Bekendtgørelser.

Ungdomsmøde

afholdes i Staplehurst danske ev.-luth. Menighed fra 17.—20. Marts. Kredsen har jo vedtaget, at der skal afholdes to større Ungdomsmøder aarlig. Det er derfor vort Gaab og Vøn, at mange, særlig mange unge vil indfinde sig til dette Møde.

Følgende Emner vil komme frem til Forhandling:

- 1. Overgangen fra Døden til Livet. (1 Joh. 3, 14.)
- 2. Den unge David. (1 Sam. 17, 40.)
- 3. Befeglingen. (2 Kor. 1, 22.; Ef. 1, 13; Ef. 4, 30) eller Frelsesvissheden.

E. C. Riøth, Kredsforn.

Vor Frelser's danske ev.-luth. Menighed, Staplehurst indbyder her- ved venligt til nævnte Møde. Vær velkomne baade gamle og unge. Til- rejfjende bedes melde sig til under- tegnede inden 12. Marts.

Paa Menighedens Vegne,

J. M. Hansen, Staplehurst, Rebr.

Bekendtgørelse

Om Gud vil, afholder Elk Horn Distrikt i Zoma-Kredsen sit Distrikts- møde i Bethlehems danske ev.-luth.

Den næste Ekskursion til

DANA KOLONIEN

Alberta, Canada,

afgaar fra Council Bluffs Tirsdag den 5. April. „ROUNDTRIP-TICKET“ for mulige Land- købere kun

\$25.00

Landet vil blive i den gamle Pris for ube- stemt Tid. Saa kom og gaa med og faa Dem et Stykke Land i den nye Koloni, mens det endnu er billigt. For nærmere Oplysninger skriv til

ELK HORN REAL ESTATE CO.

Elk Horn, Iowa.

JENS RASMUSSEN. J. H. R. MYRTHU. C. S. CHRISTIANSEN.

Menighed, Royal, Zoma fra 11. til 13. Marts 1910.

Mødet begynder den 11. Marts Menighedens Emne: Luk. 13, 22 til 30 Vers.

Gud velgjerne Mødet.

S. Riøth, Kredsf.

Bethlehems danske ev.-luth. Men- ighed indbyder paa det hjerteligste Benner til at komme og tage Del med os i Distriktsmødet.

Enhver, som agter sig til nævnte Møde, anmodes om, at indmelde sig til en af undertegnede.

W. N. Fersild,

Formand i Menigheden.

A. L. J. Sjøholm, Præst.

Kredsmøde.

Minneapolis Kredse af den forenede danske ev.-luth. Kirke afholder, om Gud vil, sit Foraarsmøde i St. Mortens Menighed ved Hutchinson, Minn., i Dagene fra 17. til 20. Marts.

Mødet begynder med Hjemmesje- gudstjeneste Torsdag Formiddag Kl. 10½.

Emner til Drøftelse: 1. „Hvorledes fremmes et sandt Trosliv bedst iblandt os?“

2. „Stræber efter Fred med hver Mand og efter Fælgelighed, uden hvil- ket ingen skal se Herren“ (Hebr. 12, 14).

Herren give os et rigtig velgjetnet Møde!

N. Hansen, J. Simonson, Sekretær. Kredsfornand.

St. Mortens danske ev.-luth. Mgh., nighed McLeod Co. indbyder her- ved Benner i Kredsen til at deltage i ovennævnte Møde. Besøgende be- des melde Tiden for deres Komme til Past. Naarup 10 Dage før Mø- det. Paa Menighedens Vegne.

J. Jørgensen, S. Knudsen, Formand. Sekretær.

Børnehjemsbestyrer søges.

Til 1. Oktober dette Aar søfkes en troende Familie til at overtage Bestyrergeringen af Bethania Bør- nehjem i Waupaca, Wis. Ansøgere bedes henvende sig til undertegnede.

Paa Børnehjemsbestyrers Vegne.

L. H. Fersild, Elk Horn, Ia.

Kirkeindvielse og Missionsmøder

holdes, om Gud vil, i Bethel Me- nighed, Fertile, Williams Co., N. Dak., fra d. 20.—22. Marts.

Alle er hjertelig velkomne.

Paa Menighedens Vegne:

L. S. Riøth.

Populære Bøger

— af — Andr. Schous Forlag til meget.

Redfattede Priser.

Øbers, Georg, Homo Sum, Roman. 342 Sider. Føl \$1.60, nu \$1.00.

Neopatra, Gist., Roman. 594 Si- der. Føl \$2.80, nu \$1.20.

Gjellerup, Karl: Bryghid, En Tragedie. 262 Si- der. Føl \$1.40, nu 70c.

En arfadiff Legend. 160 Sider. Føl \$1.30, nu 60c.

Goethe: Clavigo, Et Sørgespil. 69 Sider. Føl 30c., nu 15c.

Jensen, Friis: Landsbyens Børn. Tre Børnefor- tællinger. 80 Sider. Føl 40c. nu 15c.

Kof, Martin, Schleppegrells Saga. Et Digt i 27 Sange, med Bortræt af Gen. E. 159 Sider. Føl 90c., nu 30c.

Løjtnant Carlsbergs Eventyr i Af- rika. En moderne Munchhanslæde, med 58 Ill. 95 Sider. Stort 8vo. Føl 60c., nu 20c.

Mauthner J.: Socrates og Kantippe. Gist. Ro- man. 208 Sider. Føl \$1.00, nu 40 Cents.

Müller, A. S. Østeb: Den kristelige Musik. 128 Sider. Føl 60c., nu 20c.

Raf. Møller, Joh.: Jdyllet fra det daglige Liv, med Tegninger af Hemning og Ra- bell. 40 Sider. Kvarto. Føl \$1.20 nu 60c.

Renter, Fritz: Hans Durchlaughtighed, Fortælling. 303 Sider. Føl \$1.30, nu 60c.

Smaahistorier. Hvordan jeg fik mig en Kone, o. a. 96 Sider. Føl 40c., nu 20c.

Rydberg, Viktor: Romerke Sagn om Apostlene Paulus og Petrus. 104 Sider. Føl 80c., nu 40c.

Ville Viggo's Juleeventyr. 36 Si- der. Føl 30c., nu 15c.

Sejrsbærdet. Overfigt over de gotiske Folks mytologiske Epok. Føl \$1.40, nu 50c.

Schrey, Christian: Ved Lillebælt og ved Ørefund. Fortælling. Føl \$2.20, nu 80c.

Strindberg, Aug.: Dykke Pers Rejse. Eventyrkome- die i 5 Akter. 125 Sider. Føl 60c. nu 20c.

Tolstoj, Leo: Kreutzer — Sonaten. 216 Sider. Føl 70c., nu 20c.

Smaaforællinger 1. 3. 104 Si- der. Føl 30c., nu 15c.

Spuri bestaar min Kro. 241 Si- der. Føl \$1.00, nu 40c.

Om Livets Betydning. 251 Sider. Føl \$1.20, nu 40c.

Oplysningens Frugter. 226 Si- der. Føl \$1.10, nu 80c.

Det første Skridt. 162 Sider. Føl 80c., nu 30c.

Amicus, Edmonds de: Spanien og Spanierne. 376 Si- der. Føl \$1.70, nu 60c.

Golland. 438 Sider. Føl \$1.80 nu 70c.

Besant, Annie: Menneskets syv Principper eller Grundbestanddele. 142 Sider. Føl 60c., nu 25c.

Danish Luth. Publ. House, Blair, Rebr.